

Jāapzinās savs digitālo prasmju līmenis

Svarīgāka par datoru un internetu ir pašdisciplīna

Pandēmijas gadi mums daudzas darbības iemācīja veikt attālināti. Viena no tām ir izglītošanās un tai pakārtoti kursi, dažādas nodarbības ar profesionālu ievirzi. Cik viegli ir mācīties tālmācībā? Kādas priekšzināšanas nepieciešamas? Kas ir grūtākais mācību procesā? Kāds tehniskais aprīkojums nepieciešams un kādas personīgās īpašības? Par to trīs īsas sarunas ar mācību uzņēmuma filiāles vadītāju, tiešsaistes vokālās skolas pārstāvi un aizkrauklieti, kura mācījās spēlēt kokli.

IMANTS KAZIŅUNS

Neatceros savu pirmo nodarbi tiešsaistē, bet pagājušajā gadā vairākus mēnešus piedalījos pieaugušo apmācībā par Eiropas Savienības projektu vadību, kuras tiešsaistē rīkoja Latvijas Universitāte. Tā kā kursā bijām dažādu vecumu cilvēki, jāatzīst, ka man, piecdesmitgadniekam, reizēm bija sarežģīti "iebraukt" kārtējās jaunās datorprogrammas, kuras izmantojām uzdevumu risināšanā, niansēs. Atklāju arī vienu otru personīgo īpašību, kuru iepriekš nebiju sevī novērojis. Tomēr visam pāri bija arī šajā rakstā vairākkārt pieminētais apstākļi — nebija ieinteresētības. Tagad ar pārliecību varu teikt, ka projektu vadība tiešām nav manā personīgo interešu lokā.

Iesācējiem klātienes piemērotāka



INGA PINNE,
mācību centra "Buts"
Aizkraukles filiāles
vadītāja

Mācību centra "Buts" Aizkraukles filiāles vadītāja Inga Pinne stāsta, ka piedāvā trīs veidu apmācības — klātienes, attālinātās ar pedagogu, kur apmācāmais sarunājas kādā no tiešsaistes platformām, šajā gadījumā "MS Teams". Trešais veids ir mācības e-vidē. Tas nozīmē, ka cilvēks viņam izdevīgā laikā piekļūst mācību materiāliem un ik pa laikam izpilda paštestu par informāciju, kas apgūta. Mācību beigās, lai iegūtu apliecību, ir vēl viena pārbaude testa veidā. Tas viss notiek attālināti.

Mācību aprakstā teikts, ka izglītojamiem būs jāstrādā ar noteiktām

datorprogrammām. Inga Pinne saka, to apgūšana ir arī redzesloka paplašināšana. Vai būtu vērts tās apgūt vēl pirms mācību sākšanas? Viņa teic, ka programmas nav pārāk sarežģītas un nerada grūtības parāli tiešajam mācībām. Tiem, kuri ar datoru ir "uz jūsu", tas gan varētu būt izaicinājums. Tāpēc pirms "Buts" rīkotajām nodarbībām datorprasmju uzlabošanā tiks izpildīti testi, kas noteiks katra nodarbi dalībnieka pašreizējās zināšanas datora lietošanā. Eiropas Savienībā ir pieņemts vienots standarts — "digi-comp", kurā ir astoņi līmeņi. Katrs, kurš vēlas, mājaslapā mydigskills.eu/lv var reģistrēties un aizpildīt testu, uzzināt, kādā līmenī ir viņa zināšanas datorlietās. Testu izpildīju arī es, un mans rezultāts ir starp augstu un vidēju. Vājākas vietas ir drošība un digitālā satura radišana. Zināšanas vajadzētu uzlabot arī problēmu risināšanā. Pēc šī testa rezultātiem mācību uzņēmums izvērtēs pretendenta spējas apgūt konkrēto mācību vielu. Saliekot vienā grupā augsta un zema digitālo prasmju līmeņa cilvēkus, mācību process nebūs kvalitatīvs ne vieniem, ne otriem. Cilvēki ar zemu līmeni netiks līdz apmācību procesam, bet otri garlaikosies.

Vai, mācoties e-vidē, nozīme ir personīgajām īpašībām? Inga Pinne teic, ka gan introverti, gan ekstraverti cilvēki mācību vielu apgūst daudz maz līdzīgi. Svarīgākais ir audzēkņa mērķtiecība, spēja apzināties, ka tas, ko apgūst, ir patiesi interesējoši, nevis piespiedu kārtā. Ir studenti, kuri mācības sāk ar lielu entuziasmu, bet vēlāk saprot, ka izvēlētais nav viņam piemērots, neinteresē un nodarbības pamet. "Ja nav, nevajag mocīties. Pat ja mācības pabeigs un pēc tam aizies strādāt, moka būs vēl lielākas," atzīst Inga Pinne.

Stāstot par izglītošanas tehniskām niansēm, MC "Buts" filiāles vadītāja saka, strādājot attālināti ar pārsniedzēju, nepieciešama tikla kamera. Ja tās nav, mūsdienās labi vari izlīdzināt ar telefonu, kurā ir kamera. Ja cilvēkam tā ir pirmā nodarbība e-vidē, būs sarežģītāk, jo jāsaprot, kas kur jāpieslēdz, kā kas darbojas. Svarīgi arī, kādā datora operētājsistēmā students strādā. Populārākā ir "Windows" vide. Ja mājās ir "Apple" sistēmas dators, strādāt būs grūtāk, jo "Buts" apmācībā izmanto "Windows".

Runājot par izglītības kvalitāti, vai tā neatšķiras, mācoties klātienē vai attālināti, Inga Pinne saka, pilnīgam iesācējam, piemēram, datorzinībās, klātienē mācību vielu apgūt būs vieglāk. Mazāks stress par to, ka izdarīs kaut ko nepareizi.

Būtiski atdalīt mājas dzīvi no nodarbībām



LĪGA CIEMATNIECE
no Aizkraukles

Aizkraukliete Līga Ciematniece attālināti mācījās spēlēt kokli. Gribējies izbaudīt, kā instruments skan, cik sarežģīti to spēlēt. Kā galveno, strādājot šādā mācību formātā, viņa uzsver gribasspēku. Atsūtītais lekciju materiāls ar katru jauno nodarbi kļūst lielāks un, laikus neuzsākot ar to iepazīties, vēlāk, kad to jau ir gūzma, piesēties un sākt ir grūti. Izpildot uzdevumus, sevi bija jānovērtē, kā arī jāpilda mājasdarbi. Nebūt ne mazsvarīgas bija kaut nelielas zināšanas mūzikā, piemēram, solfedžo. Līga atzīstas, ka būtiski mājās nodalīt mācības no ikdienas pienākumiem, tajā skaitā bērna piezīšanu. E-mācības ar bērnu klēpī nebūs produktīvas.

Mājaslapas, kurā varēja apgūt instrumenta spēli, izveidotāji savu produktu testēja, un Līga bija viena no tiem, kas pārbaudīja tās darbību reālajā dzīvē. Skolotāji Līgai aizdeva arī mūzikas instrumentu.

Pozitīvais šādā attālinātā mācību procesā ir iespēja ierakstīto lekciju klausīties, cik reizi vēlies un kad vēlies, ko nevar teikt par klātienes nodarbībām. Svarīgs arī ietaupītais laiks, jo nav fiziski jābrauc uz nodarbībām. Līga atzīst, ka klātienes komunikācija ir interesantāka, daudz drošāk uzdot neskaidros jautājumus.

Pietrūcis gribasspēka vai tāpēc, ka šajā laikā daudz uzmanības prasīja jaundzimušais, kokles spēles apgūšanu Līga pēc mēneša beigusi.

Ar datoru nesalīdzināmi labāk



EDVARDŠ KOKARS,
online dziedāšanas skolas
producents

Edvards Kokars ir kordirigentu

MAF
Mediju atbalsta fonds



VISU VAR APGŪT, JA GRIB. Lai mācītos attālināti, vajadzīgs gan labs tehniskais aprīkojums, gan pamatzināšanas datorlietošanā, taču vēl svarīgāka ir apņemšanās iesākt pabeigt līdz galam un nezaudēt interesi. Foto no canva.com

Kokaru dzimtas pārstāvis, Imanta Kokara mazdēls. Viņš arī online dziedāšanas skolas vocalmaster.lv producents. Edvards apgalvo, ka nav cilvēka, kuru nevarētu iemācīt dziedāt, turklāt nav nozīmes, vai mācības notiek klātienē vai attālināti. Viņa pārstāvētajā skolā jaunākajam audzēknim ir 3 gadi, bet vecākajam 84. "Vocalmaster" piedāvā meistar-klares iesācējiem, mūzikas mīļotājiem, kā arī profesionāļiem, kuri dzied roku, popu, kantri, džezu utt. Saruna ar šo aizrautīgo cilvēku bija teju stundu gara un ar savu mīlestību uz mūziku arī mani aizrāva, lika apdomāt iespēju mācīties dziedāt. Par sevi un saviem kolēģiem viņš saka — esam celmlauži šajā laucīnā — Latvijā pirmā, un, iespējams, arī vienīgā "online skola, kas māca dziedāt. Par vārdu "online" vai attālinātas mācības viņš saka, ka tas Latvijā ir diezgan nesaprasts, saburzīts un sašķobīts. Pārsvārā saistās ar videočatu "Zoom" vai kādā citā platformā. "Mēs apgalvojām, ka dziedāt iemācīt var katru, ja vien viņam nav kādas fiziskas īpatnības," saka Edvards. Pārsvārā klātienē mācīties dziedāt nozīmē doties pie vokālā pedagoga, nodziedāt kādu dziesmu, pēc kuras skolotājs iesaka korekcijas, kur dziedāt augstāk, kur zemāk. Turpretī tiešsaistes skolā viss mācīšanās process sākas no nulles, kā skolā, sākot ar burta "A" iepazīšanas, līdz literatūras skolotājam, kas māca, kā veidot dzeju vai prozu. Svarīgi apgūt tehniku — elpošanu, skaņas veidošanos — un nonākt līdz izpildītāja spējai klausītājam nodot stāstu ar krāsām un emocijām. Tas, ko izmanto tiešsaistes apmācībā, salīdzināms ar trenāžieru zāli, kurā muskuļus pie slodzes pieradina pakāpeniski. Laba balsis, precīzi nodziedāta dziesma ir kā laba darba rezultāts trenāžieru zālē. Tikpat svarīgs kā fiziskais darbs ir arī mentālais, radot izpratni par to, kā veido-

jas skaņa. Salīdzinot klātienes apmācības ar tiešsaistes, Edvards saka, apgūt dziedāšanu ar datora palīdzību ir nesalīdzināmi labāk. Pirmkārt, nav jāpatērē laiks, meklējot īsto skolotāju, kurš nepateiks, ka "no tevis dziedātais nesanāks". Otrkārt, nav jāterē laiks, dodoties uz nodarbībām.

Nav nozīmes tehnoloģiju kvalitātei

Tiešsaistē pieejamās lekcijas ir ierakstītas, sakārtotas loģiskā struktūrā. Tās ir ap 200 uzfilmētas meistar-klares, kuras papildina ar tiešsaistes nodarbībām. Papildus pieejami audio faili, ar kuriem trenēt izpildīt nodarbības uzdevumus. Viena no galvenajām atslēgām, kas mācīšanās padara ļoti efektīvu, ir savas balsis, dziedājuma ierakstīšana un nosūtīšana skolotājam. Dziedāt "šķībi", trāpīts notīs vai nē, to var izvērtēt sevi klausoties no malas.

Vai apmācības procesu ietekmē dators, mikrofona, skaļruņu kvalitāte, datu pārraides ātrums? Edvards Kokars saka — nekādā gadījumā. Svarīgākais mācību procesā ir izskaidrot, kas jātrenē, kā tas jā dara, kā veidojas skaņa. "Arī tagad mūsu sarunā, ja man izdevās jums ko jaunu iedot, izskaidrot, nebija nozīmes ne mana telefona mikrofona kvalitātei vai kādam citam faktoram. Skolas piecu gadu darbības laikā ne reizi nav bijis gadījuma, kad audzēknis iesniegtu savu audiofailu, no kura nevarētu analizēt viņa veikumu. Ir vai nav pareizi nodziedāts, to profesionāls skolotājs noteiks, nebalstoties uz audioieraksta kvalitāti. Tiešsaistes apmācības dod arī iespēju cilvēkam būt tādā vidē, kurā viņš jūtas ērti, nav atkarīgs no apkārtējo vērtējuma." ♦

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts "Staburags".